

Priopćenje za medije

City of Vienna | International Offices – Zagreb

8. svibnja 2025.

Beč i München istražuju kako ljudi reagiraju na nova pravila

Novo istraživanje Sveučilišta u Beču i Tehničkog sveučilišta u Münchenu pokazuje da se najsnažniji otpor prema sustavnim mjerama javlja prije njihova uvođenja. Nakon provedbe određene mjere, prvotni otpor značajno opada. Znanstvenici su otkrili što je posrijedi i pružili informacije koje bi mogle biti korisne prilikom predstavljanja novih mjera.

Bilo da se radi o zabrani pušenja, ograničenju brzine ili pak porezu na šećer, većina je ljudi u početku protiv novih pravila. No, činjenica je da navedena i slična pravila mogu značajno doprinijeti rješavanju mnogih društvenih problema kao što su zdravstvene krize ili klimatske promjene.

Uvođenje novih sustavnih mjera nerijetko je povezano sa strahom od društvenog neprihvatanja odnosno odbijanja poštivanja novih pravila. Taj je strah potpuno opravdan uzme li se u obzir činjenica, utemeljena na dosad provedenim studijama, da ljudi uglavnom reagiraju izrazito negativno kada vide da dolazi do ograničavanja osobne slobode. U psihologiji se to naziva reaktivnost. Nova studija, koju su proveli stručnjaci sa Sveučilišta u Beču i Tehničkog sveučilišta u Münchenu, istražila je mijenja li se psihološka reaktivnost tijekom vremena. U tu su svrhu korišteni različiti izvori podataka. Proučavane su ankete o uvođenju zabrana pušenja na radnom mjestu u različitim europskim državama, a provedena je i analiza reakcija na zabranu vožnje i povećanje poreza na meso i alkohol. Rezultati su pokazali da je odbacivanje novih mjera često samo privremeno. Psihološka reaktivnost je prije uvođenja sustavnih mjera bila najviša, a nakon provedbe mjera primijećen je znatan pad. Iz toga proizlazi da je otpor sustavnim mjerama mnogo manje stabilan nego što donositelji odluka misle.

Važnu ulogu u svemu tome igra ljudska percepcija. Robert Böhm, psiholog sa Sveučilišta u Beču objašnjava da u trenutku objave novog pravila ljudi prvo razmišljaju o svemu onome što gube, a to su sloboda, navika i komfor. Nakon što se pravilo uvede, osobni gubitak pada u drugi plan i ljudi puno više pažnje posvećuju onome što to pravilo donosi društvu, na primjer u kontekstu klime ili zdravlja.

Nova studija, objavljena u renomiranom znanstvenom časopisu *PNAS*, osim toga pokazuje kako bi nove mjere trebalo predstaviti javnosti prije uvođenja. „U našem smo eksperimentu naglasili društvenu korist mjere prije nego što je uvedena. Sudionici studije koji su odmah bili

8. svibnja 2025.

upoznati s benefitima znatno su manje odbacivali mjeru čak i prije njezina uvođenja“, objasnio je Christoph Fuchs, ekonomist sa Sveučilišta u Beču.

Rezultati ovog istraživanja društvu i politici pružaju korisne informacije te važne upute i smjernice kada je riječ o komunikaciji odnosno predstavljanju sustavnih mjera za sveopći boljitak. Armin Granulo, znanstvenik s Tehničkog sveučilišta u Münchenu, istaknuo je kako je cilj ovog istraživanja bio bolji pokušaj razumijevanja ljudske percepcije sustavnih mjera.

Sustavne mjere u konačnici mogu ciljano i dugoročno doprinijeti promjeni ljudskog ponašanja. Stoga su važan, ali ne i jedini sastavni element prebrođivanja i rješavanja društvenih izazova.

Slika 1: Otpor prema novim mjerama najsnažniji je prije provedbe

© Canva

Kontakt

Lara Kuš

Suradnica za odnose s javnošću i medijima

Međunarodni ured Grada Beča u Zagrebu

Miramarska cesta 24 / 9. kat, 10000 Zagreb

E kus@viennaoffices.hr

T +385 1 646 26 24

M +385 99 573 51 85

www.viennaoffices.hr

<https://www.facebook.com/viennaofficeZG>

https://www.instagram.com/viennaoffices_zagreb/